[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 863

ਐਮ. ਦੁਰਗਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਯਾਦਾਗਿਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5645 ਆਫ 2006)

18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018

[ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ (ਮਨਾਹੀ) ਐਕਟ, 1982 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 1982 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ - ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਲਗਭਗ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਖਾਰਜ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਦੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਿਖੋ ਵੀ ਖਾਰਜ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਖੁਦ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸਹੀ ਫੋਰਮ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੁਸੀਬਤ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ - ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖੁਦ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਲੁਕ ਸਕਦੇ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ; ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਵਾਲੇ ਸਨ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੜੱਪੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਮੋਰੇਸੋ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ 1982 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5645 ਆਫ਼ 2006।

1994 ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 21808 ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 12.12.2002 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਬੀ. ਐਚ. ਮਾਰਲਾਪੱਲੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਪੂਰਵ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਰੈਡੀ, ਅਜੀਤ ਵਾਘ, ਆਦਿਤਿਆ ਗੱਗਰ, ਵੀ. ਐਨ. ਰਘੂਪਤੀ, ਐਮ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਬੀ. ਆਦਿਨਾਰਾਇਣ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਮ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਆਰ. ਰਾਓ, ਅਰੁਣ ਦੇਵਦਾਸ, ਸ਼ਰਵੰਤ, ਗੋਲੀ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਧਾ ਗੁਪਤਾ, ਵੀ. ਜੀ. ਪ੍ਰਗਾਸਮ, ਜੀ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੁਯੋਧਨ ਬਾਈਰਾਪਾਨੇਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਫਿਲਜ਼ਾ ਮੂਨਿਸ, ਭਰਤ ਜੇ. ਜੋਸ਼ੀ, ਪੀ. ਵੈਂਕਟ ਰੈਡੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਤਿਆਗੀ (ਮੈਸਰਜ਼ ਵੈਂਕਟ ਪਲਵਾਈ ਲਾਅ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਲਈ), ਐਡਵੋਕੇਟ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜਿਸ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗੇ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਚਿੱਕੜਪੱਲੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਲਿੰਗਮਪੱਲੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 87 ਵਿੱਚ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 87 ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 0-34 ਗੁੰਟਾ ਏਕੜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. 1967 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 106 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੱਤਾਂ ਵਾਲੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਸਨ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 87 ਤੋਂ 20 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ 33.5 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ 29 ਮਾਰਚ, 1975 ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਘਰ ਸੀ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 79.49 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ 1975 ਦਾ ਓਐਸ ਨੰਬਰ 1167 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 1979 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 5887.50 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ।

5. 29 ਜੂਨ, 1982 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ (ਮਨਾਹੀ) ਐਕਟ, 1982 (ਛੋਟੇ ਲਈ, ਐਕਟ) ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"8. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ:-

(1) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ (ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ) ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ;"

6. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 139 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 1987 ਦਾ ਓਐਸ ਨੰਬਰ 991 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੜੱਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜੋ 19 ਸਤੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 1993 ਦਾ ਓਐਸ ਨੰਬਰ 1095 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ 369 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 30 ਸਤੰਬਰ, 2002 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

8. ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 1993 ਦੇ ਓਐਸ ਨੰਬਰ 1095 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ:

ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀਸੀ 754/67 ਸਿਟੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ	ਊਦਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੱਲੇਸ਼ਮ		10.6.68 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
IV ਸਹਾਇਕ ਜੱਜ, ਸੀਸੀਸੀ ਹਾਈਡ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਓਐਸ 106/67	ਸ਼ੰਭੂ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੱਲੇਸ਼ਮ	87 ਚਿੱਕੜਪੱਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਖੇਤਰ 33.5 ਵਰਗ ਗਜ਼	29.3.75 ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਏ.ਐਸ.83/75 ਅਪੀਲ	-ਕਰੋ-	-ਕਰਨਾ-	12.10.76 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
VII ਸਹਾਇਕ ਜੱਜ, ਸੀਸੀਸੀ ਹਾਈਡ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਓਐਸ 1167/75	ਊਦਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੱਲੇਸ਼ਮ	ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 78.49 ਵਰਗ ਗਜ਼	ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਮੁਕੱਦਮਾ 18.10.79 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਿਫਟਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ। ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।
IV ਸਹਾਇਕ ਜੱਜ, ਸੀਸੀਸੀ ਹਾਈਡ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਓਐਸ 677/80	ਬੀ. ਅਨੰਤ ਲਕਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਪੀ. ਮੱਲੇਸ਼ਮ	ਮਲੇਸ਼ਮ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਪੈਂਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ	27.10.84 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਓਪੀ 227/20 ਵੀ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਜੱਜ, ਸੀਸੀਸੀ ਹਾਈਡ	ਸ਼ੰਭੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੱਲੇਸ਼ਮ	128 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ	ਪਟੀਸ਼ਨ 16.3.87 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ
III ਸਹਾਇਕ ਜੱਜ, ਸੀਸੀਸੀ ਹਾਈਡ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਓਐਸ 991/87	-ਕਰੋ-	ਸ.ਨੰਬਰ 87 ਲਿੰਗਮਪੱਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 139 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ	19.9.91 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਓਪੀ 991/87 ਵਿੱਚ ਓਐਸ 991/87		ਬਹਾਲੀ ਲਈ	17.9.93 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ

9. ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਾਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

10. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 1993 ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 17 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 87 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਲਗਭਗ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 1994 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 21808 ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 12 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
12. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ 1982 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। 'ਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚਮਨ ਪਾਸਵਾਨ' 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1987 ਦੇ ਓਐਸ ਨੰਬਰ 991 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਗੈਰ-ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਆ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ।

14. ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸਹੀ ਫੋਰਮ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੁਸੀਬਤ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਲੁਕ ਸਕਦੇ।

15. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:
1. ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ?
2. ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ 1982 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ
3. ਕਿਸ ਰਾਹਤ ਲਈ।

12.09.1994 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦਾ
ਕੀ ਫੈਸਲੇ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ?

16. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਵਾਲੇ ਸਨ।

17. ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੜੱਪੀ ਗਈ ਕਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖੇਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਬਹੁਤ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸਨ।

18. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਮੁੱਦਈ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੜੱਪੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਰਣਨ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ:

11.	ਹੱਦ	ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਚਿੱਕੜਪੱਲੀ ਦੇ ਲਿੰਗਮਪੱਲੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਇ. ਨੰਬਰ 87 ਵਿੱਚ 34 ਗੁੰਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।
12.	ਸੀਮਾਵਾਂ	ਉੱਤਰ: ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੱਖਣ: ਨਾਰਾਇਣਗੁਡਾ ਪੁਲ/ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਪੂਰਬ: ਜਵਾਬਦੇਹ ਘਰ ਪੱਛਮ: ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਘਰ
14.	ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਘਰ ਜਾਂ ਢਾਂਚਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸ ਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ	ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਦੇ ਪਿਤਾ, ਸਵਰਗੀ ਪੀ. ਮਲੇਸ਼ੇਮ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪੱਕਾ ਘਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 6 ਤੋਂ 13 ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਮਲਗੀ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਤੋਂ 5 ਦੁਆਰਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 1967 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 106 ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਖੋਜ ਸੀ।

19. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ 1993 ਦੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 1095 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1993 ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਏ-42 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ 607 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 5 ਗੁੰਟਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ 3025 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 25 ਗੁੰਟਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 1993 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 1095 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ 1993 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 1095 ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ A-42 ਸਿਰਫ 139 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਹ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ 1982 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਕਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ 50,000/- ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ